

elévül, ha a terhelt, illetőleg az elítélt akkor, mikor körözését elrendelik, ismeretlen helyen vagy külföldön tartózkodik, és ha a körözés elrendelésének napjától az elévülési idő utolsó napjáig ellene valamely új körülmény vagy adat, amely új intézkedést von maga után, föl nem merül.

Másként áll azonban a dolog a rendőri bíróság hatásköréhez tartozó kihágásokat illetően. A törvény, mint láttuk, ezekre nézve is ugyanaz, ami a büntetésekre és vétségekre nézve. Csak hogy a közigazgatási hatóság nem köteles figyelembe venni a Curia határozatát; saját hatalmánál fogva pedig úgy intézkedett, hogy a kihágás és a kihágás miatt kiszabott büntetés elévülése soha se következék el, hogy tehát az erre vonatkozó törvény soha se érvényesülhessen.

A helyzet ma ez. A büntett vagy vétség miatt elítélt egyén, ha a büntetés kikerülése végett bizonyos időre számúzi magát hazájából s ez idő alatt idegenben teneteli életét: ezzel expiálhatja a büntetést. Letelvé a törvényben meghatározott idő, bántatlanul visszatérhet hazájába. Ha azonban valakit kihágás miatt ítélnék el legfeljebb két hónapi elzárásra, mint a kihágás miatt kiszabható legnagyobb büntetésre, és ha az elítélt e büntetés elől külföldre menekül: úgy életfogytig ott is maradhat, mert a közigazgatási hatalom, a törvény ellenére, lehetlenné teszi neki a visszatérést.

Ennek nincs elfogadható és törvényes oka. Valódi oka az önkény.

Ámde szabad-e civilizált államban a törvényt kijátszó önkényt rendszeresíteni? A közigazgatás terén bizonyos mértékig elvéve mindenütt előfordul az önkény; de arra aligha találunk példát a művelt államok adminisztrációjában, hogy valamely fenálló törvény kijátszása végett, rend-

szeres nyilvántartó jegyzékek alapján, rendszerbe foglalt intézkedéseket tegyenek. A magánosok törvényen gyökerező jogainak ily elkobozása Magyarország speczialitása.

Nem egyéb ez, mint az igazságszolgáltatás terén a közigazgatás által önkényüleg életbeléptetett exlex. Politikai helyzetünk sajnálatos eredménye, s a parlament rendszeres működésének fönnakadása folytán más téren már hosszabb idő óta törvényen kívüli állapotban vagyunk. Hogy azonban a közigazgatás önkénye hozhason létre ily törvényen kívüli állapotot, s hogy ennek eredményeként az állampolgárok törvény által biztosított jogai elkoboztassanak: ezt nem szabad tovább eltünnie a kormány ellenőrzésére hivatott parlamentnek. Első sorban a belügyminiszter kötelessége, hogy e visszaélést, mely talán tudtán kívül rendszeresített: azonnal megszüntesse; másodsorban azonban a képviselőház van hivatva arra, hogy a belügyminisztert e kötelességére figyelmeztesse.

A törvények sértetlen föntartása s az állampolgárok törvényes jogainak biztosítása érdekében méltán elvárhatjuk, hogy az orvoslás nem sokáig várat magára.

Dr. Edvi Illés Károly.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

A városi közgyűlés második napja is elég élénk voli. A városatyák ugyan nem vonultak fel oly nagy számban, mint első napon s a megnyitáskor a tisztviselőknél kívül csak dr. *Hoványi Gyula* volt a teremben, azonban lassankint összegyűlt vagy 40—45 városatyá.

Egyik-másik tárgynál hosszabb vita keletkezett.

A gyűlés jórészt a községi iskolai könyvtár kérdése foglalta le. Kissé szenvedélyes me-

derbe terelődött a vita s a vége az lett, hogy máskor határoznak. Addig egy bizottságot küldtek ki, hogy a kérdést minden irányban tanulmányozzák s terjesszenek be javaslatot.

Este fél 8 órakor fejezték be a kitűzött ügyek tárgyalását.

A közgyűlés letolyása a következő volt:

Rimler Károly polgármester elnökölt.

Jelenvoltak:

Hlatky Endre, dr. *Hoványi Géza*, dr. *Hoványi Gyula*, *Mezey Mihály*, *Sipos Orbán*, dr. *Stokker József*, dr. *Adorján Emil*, *Balogh Döme*, dr. *Berkovits Ferencz*, *Czeglédy Sándor*, *Cser János*, *Fényes Manó*, *Déry János*, *Mihelffy Adolf*, *Schvarz Izidor*, dr. *Friedlander Sámuel*, *Gábel Jakab*, *Löwenstein Zsigmond*, dr. *Tóth Ferencz*, dr. *Veisz Márton*, *Fleishacker Gyula*, dr. *Kurländer Ede*, *Moskovits Miksa*, *Moskovits Farkas*, *Müller Salamon*, *Nyiri György*, *Sleiner M. Albert*, *Bordó Ferencz*, dr. *Istvánffy István*, *Gerő Ármin*, *Komlóssy József*, *Darvass Lajos*, *Lukács Ödön*, *Dús László*, *Tóth Márton*, *Ragány János*, *Markovits Sámuel*.

A megnyitás után az első napi ülés jegyzőkönyvét hitelesítették.

Az interpellációk megörökítése.

Ezzel kapcsolatosan *Gábel Jakab* kifogásolta, hogy az interpellációknak nincs nyoma a jegyzőkönyvben, holott ezek teletöltése is szükséges volna.

Dr. *Adorján Emil* szintén kifogásolja az interpellációk felemlítésének mellőzését. Fontos kijelentéseket tesz sokszor a polgármester s ha ezek nem tétetnének, nem fogadnák el a választ. Ezen nyilatkozatoknak később is nyomuknak kell lenni.

Mihelffy Adolf nem tartja szükségesnek, hogy a 25 éves gyakorlattól eltérjenek. Csak azért interpellálnának egyesek, hogy nevük megörökíttessék.

Dr. *Berkovits Ferencz* azt vitatja, hogy az interpellációk nem tárgyai a közgyűlésnek, s így határozatot nem képez. Csak ha nem veszik a választ tudomásul, s a következő gyűlésre tűzik ki, határoznak felette. Más tárgya nem lehet a gyűlésnek, mint a mi ki van tűzve, mert akkor olyan ügyek kerülnének tárgyalásra, amikről előzőleg senki nem tud.

Dr. *Hoványi Gyula* fontosnak tartja a kérdést. Mikor egy tisztviselő választ tudomásul veszik, azt magukévá teszik. A nyilatkozatoknak nyomának kell lenni. Most nem kér határozatot, de figyelemmel kísérik a felvetett ügyet.

vadás után jött a nyár s vele együtt 24 óra alatt megérkeztek a madarak is. A jég a *Pecorán* megrepedt és eltűnt, a partok gőzölögtek a napfényben; ludak, hattyúk, ruczák, billegetők, bibiczek, szalonkák 24 óra alatt érkeztek a meleg érkezése után. A kakkuk egész nap énekel s a szibériai erdők paradicsommá lettek, tele madárral s az előző év gyümölcseivel, melyeket a héthónapos fagy és hó őrzött meg a madarak részére. *Ezt a tájt, mely a természet gazdálkodásának egyik legtekélyesebb példája még eddig nem hangsúlyozták eléggé, maga Sebóhrn sem emelte ki fontosságát midőn magát a tényt följegyezte.* Mondottunk fentebb, hogy az érkező madaraknak kettőre van szükségök, megre és táplálékra, még pedig rögtön megérkezésük után. Föltételezve a meleget hogy találnak táplálékot oly talajon, amely hónapokig több lábnyi hóval volt fedve, s ahol a fagy mélyen lehet a felület alatt. A felelet az, hogy a tundra tele van feketé meg vörös átonya cserjékkel, bokrokkal melyek a forró nyár alatt bőségesen teremnek. Mire megérnek rájuk jön a tél, leesik a hó, mely után megőrzi az egész termést. Mikor azután a hó elolvad az egész nyárról maradt termés megkristályosodott

gyümölcs alakjában készen várja a madarakat. *Nincs ennél szebb tény az egész természetben.* Ugyanaz a meleg, amely felfedi a gyümölcsöket, kikölt sok millió legyet, szunyogot, melyeknek álcái épen maradtak a hó alatt s a madarak gyümölcsdiétájukat szépen kiegészíthetik a legtermékenyebb rovarok, tundra szunyogok rájából.

Az a hirtelen támadt élelemkésztet az amely elszólitja madarakat a Földközi tenger mellékétől, a Nilustól vagy pláne az Egyenlítőtől a messze északra, rögtön a hóolvadás után.

De térjünk vissza a kérdésre, hogy van az, hogy a meghívás oly nagy távolságról oly gyorsan eljut hozzájuk mint, hogy ha csak valaki megrázná a csengetjűt, felhuzná a függőnyt s magmutatná nekik a természet által megterített ebédlet készen, befűtve és kiszellőztetve.

Némely nagy tekintélyek tagadják, hogy volna felelet erre a kérdésre. Mások előtt csaknem úgy tűnik föl a dolog, hogy nem is méltó a kérdésre. Azonban senki, a ki tudja értékelni a madarak vándorlásának csudáit, nem tagadhatja, hogy az egész probléma leg-

kidomborodóbb mozzanata épen ez. Tagadhatatlan, hogy sok költöző uton a madarak közeledése fokozatos és tapogatózó, bár távozásuk rendszerint rögtön, hirtelen. De ahol egy nagy természetes korlát van, mint Észak-Oroszország nagy, hideg havas síkjai, kiinduló pontjuk és nyári lakásuk között, vagy egy-egy nagy tenger, nem küldhetnek előre kutatókat, mint a hollót, meg a galambot Noé bárkájából. Gyöngéd gyümölcscsel, rovarral élő madár nem maradna életben, hogy visszatérjen, ha a földet fagyva, élelem nélkül találta. Nem is tesznek ilyen baklövést. Akkor érkeznek, mikor helyök készen van.

Kell, hogy sikerüknek oka legyen s ez az ok az intés egy neme kell, hogy legyen, a mely nagy távolságokra terjed a föld fölületén s igen sebesen halad, e sorok írója előtt kétségtelennek látszik, hogy van a tudósításnak ilyen formája, gyors és óriási messzeségre éró, tapinthatatlan, de érezhető. Ez pedig a hőmérséklet változásai. Ha valaki egy pillanatot vet az európai nemzetközi időjárás tudósításokra vagy akár a *Times* kis időjárás táblázatára változások idején, látni fogja, hogy a hőmérséklet változásai csudálatosan gyorsak s hogy

Lithion tartalmu!

Gyógyvíz és üdítő ital.
Szénsavdús.
Könnyen emészthető!!

A singléri

SZULTÁN-FORRÁS

Lithion tartalmu!

húgyoldó és húgyhajtó hatása!

Szakorvosok, előkelő betegek vesebajoknál, húgyhólyag-bántalmaknál, emésztési és légzési szervek hurutainál páratlan sikerrel alkalmazzák, illetve használják. Magyarország legolcsóbb gyógy- és élvezeti vizeinek egyike. **A SZULTÁN-forrás kútkézelősége: Holénia Béla Eperjes** — Kaphatók *Kádár János* urnál *Nagyvárad*.

Gábel Jakab, dr Kurländer Ede, dr Adorján Emil hozzászólása után

Dr Hoványi Géza azt fejtegeti, hogy sok esetben csak azért fogadják el a válaszokat, mert csekélynek tartják a dolgot. Más nem szólhat hozzá s ezért ha fontos az ügy, kitzük a jövő gyűlésre tárgyalásra. Az interpelláció csak figyelmeztetés az illető tisztviselőnek, mert aki határozatot akar valamely dologban, akkor önálló indítványt tesz. Most nem lehet a felvetett tárgyban határozatot hozni.

Rimler Károly a felvetett kérdést nem is teszi fel határozattá.

Dr Hoványi Gyula kijelenti, hogy önálló indítványt fog tenni a kérdésben.

A Szacsвай-szobor felállítása.

A városi tanács előterjesztette, hogy a f. év végével a Szacsвай Imre szobor-alap mintegy 30,000 korona lesz, amely már körülbelül elég arra, hogy a szobor felállítására a lépéseket megtegye a város törvényhatósága. A tanács javasolja, hogy a közgyűlés egy bizottságot küldjön ki azzal, hogy saját hatáskörében, legjobb belátása szerint tegye meg a szükséges intézkedéseket a Szacsвай Imre szobrának mielőbbi felállítására.

A tanács javaslatát hozzászólás nélkül elfogadták.

A nyilvános könyvtár ügye.

A közs. iskolaszék a községi iskolai könyvtárt nyilvános jellegűnek nyilvánította s egy könyvtár-őri állás szervezését javasolja. A tanács betervezte az erre vonatkozó szabályzatot s a könyvtár-őri állásra vonatkozólag annak a kikötését javasolja, hogy a könyvtár-őr egyúttal kisegítő tanító is legyen a községi iskolák-nál.

Az előterjesztés hosszas vitát keltett.

Dr Adorján Emil nem látja az ügyet kellőképpen előkészítve. Gondoskodni kell, hogy a könyvtár a közönségnek hozzáférhető legyen; de hogy érhető ez el, ha a könyvtár-őrt tanításra alkalmazzák. Ezért nem lehet kikötni, hogy csak tanító legyen a könyvtár-őre. Adják vissza a kérdést kellő előterjesztés végett.

Ezután felolvasták a szabályzatot, a mely szeri t a könyvtár községi iskolai nyilvános könyvtár lesz, ami sokak előtt új színben tűntette fel a kérdést, mert azt hitték közönséges nyilvános könyvtárról van szó.

Hlatky Endre halasztást indítványoz. Nyomassák ki a 11 §-ból álló szabályzatot s egy bizottság küldessék ki az ügy tanulmányozására.

óriási területekre terjednek ki. Nagyon valószínű, hogy a madarak meg tudják azt is különböztetni, vajjon ideiglenes-e a változás vagy állandó.

A madarak tengerentuli utazásának legkülönösebb mozzanatai közé tartozik az a tény, hogy néhány erősebb madárfaj, mint a varjak és a sólyom kivételével a madarak csak éjjel utaznak. A legritkább esetek közé tartozik napvilágnál látni költöző madarat, amint az a tenger felől jó. A sötétség választása, holott a világosság kedvesebb utmutatónak tételezhető fel, abban leli magyarázatát, hogy nappal a költöző madarak igen nagy veszedelemnek vannak kitéve, még pedig a partokon kóválygó ragadozó madarak részéről, midőn fáradtan, kimerülten a várva-várt száraz földre megérkeznek.

Amint azt egyes világító-toronyőrök megfigyelték, ha a költöző madarak valami különös okból mégis napvilágnál érnek partot a sűrűlyök nekirontanak s leöldösik őket.

A madarak költözésének főleg két mozzanatát nem tudjuk megmagyarázni. Az ugynevezett költözési ösztön az egyik. A másik az a mód, amelyen a költöző madarak mindig megtalálják sok ezer mértföldnyi távolságra is a legegyszerűbb, vagy legalább a leghamarabb utat a madarak költözése általában is a természet azon tüneményei közé tartozik, melyek előtt minden emberi bölcsesség elnémul.

Felvetette a kérdést, hogy a város megvetheti egy nyilvános könyvtárnak az alapját esetleg évi 100 koronával s így 10—20 év múlva igazi nyilvános könyvtárunk lenne. A bizottság ezt is tanulmányozza s adjanak véleményt. Gondolkodásra érdemes még az is, hogy az iskolák államosítása esetén a könyvtárt is elvonnák a városról.

Dr Berkovits Ferencz nem osztja a Hlatky felfogását. A könyvtárt az iskolai beiratási díjakból szerezték be s így az az iskoláké és most a közönség részére is hozzáférhetővé akarják tenni. Ha nyilvános könyvtárt létesít a város, akkor is fenn kell maradni ennek a jórésztben szakkönyvtárnak.

Sipos Orbán pártolja a tanács javaslatát. Most nem nyilvános könyvtárról van szó, csak arról, hogy a közönség használatára is hozzáférhetővé tegyék a könyvtárt. Hogy teljesen nyilvános legyen, s elvegyék az iskolától, azt nem engedi meg a felsőbb hatóság. Magyarázza a kérdést s kéri, hogy ne odázzák azt el.

Dr Friedländer Samu jogfeladást lát a javaslatban s az igazi ok, hogy tanító kell. Ez az egész. Pártolja Hlatky indítványát.

Dr Hoványi Gyula szintén a Hlatky indítványát fogadja el. A javaslat bujkálás egy tanítóállás létesítése körül.

Sipos Orbán visszautasítja a vádat, hogy bujkálnának s csak egy tanítóállást akarnak létesíteni. A nyilvános könyvtár más, mint amiről szó van; azt óhajtja, hogy mielőbb létesülne. Szeretné, ha a jogakadémia könyvtára is nyilvános lenne.

Dr Hoványi Gyula az akadémia gazdag könyvtára szakkönyvtár, nem lehet nyilvános, azt a kath. tanulmányi alaptól létesítették és fejlesztik. A kérdés elhalasztása mellett van.

A tanács javaslatával szemben elfogadták Hlatky Endre indítványát.

Apróbb ügyek.

A női kereskedelmi tanfolyamnak a jövő tanévre szervezése iránt, a tanács javaslata értelmében feliratot intéznek a kultuszminiszterhez. A város 800 koronával járul a tanfolyam fenntartásához.

Az iparos tanonciskola és az iparos segédek továbbképző tanfolyamának 1904—905. évi zárszámadását és 1905—906. évi költségelőirányzatát elfogadták.

Az esküdtek jövő évi alapjstromának összeállításához Nyíry György és Szokoly Tamás bizottsági tagokat küldték ki.

Tipanucz György vámmellenőrt szabálytalanságok miatt a polgármester állásából elbocsátotta. Ez ellen Tipanucz felebbezett a közgyűléshez. A törvényhatóság azonban a szervezeti szabályzat azon intézkedését vette irányadóul, hogy a vámosokat a polgármester fogadja fel s ugyancsak ő bocsáthatja el, minden indokolás nélkül s ez alapon a felebbezést nem vette érdemleges tárgyalás alá, hanem visszautasította. A belügyminiszter azonban, újabb felebbezés alapján visszaküldötte az iratokat a várososhoz azzal, hogy a törvényhatóság vegye érdemleges tárgyalás alá a felebbezést, mert a törvény nem zárja ki, hogy a polgármester intézkedéseit megfellebbezzék. Annál is inkább, mert szegődvényesről lévén szó, ebből a dologból esetleg magánjogi igények támadhatnak. A tanács mint állandó választmány javasolja, hogy a miniszteri jóváhagyással ellátott szabályrendeletre vonatkozva, a törvényhatóság felirati jogával éljen s ne hozzon érdemleges határozat a felebbezés felett.

A közgyűlés a tanács javaslatát elfogadta s előbbi határozatának fenntartásával feliratot intéz a belügyminiszterhez.

A törvényhatósági bizottság már korábban megállapított 400 korona utiátalányt a külső utak felügyeletének ellátására. Az összeg kiutalását kérte Bugye Mátyás utmester, azonban a tanács megtagadta a kiutalást, ami ellen az utmester felebbezést adott be. A tanács a felebbezés elutasítását javasolta.

Dr Hoványi Gyula pártolja a felebbezést. Kőszeghy József főmérnök szerint Bugye csak kérhet, de nem követelhet. Az bizonyos,

hogy módot kell adni, miszerint kimehessen az utmester az utakra. Különbben jóra való, használható ember. Méltányosságot gyakorolhat a város vele szemben.

Dr Adorján Emil méltányossági szempontból az összeg megadását kéri.

Balogh Döme és Stocker József dr pártolják Adorján indítványát.

Még többek hozzászólása után Hlatky Endre indítványára a folyó évre megszavazták 400 korona összeget, a multa nézve pedig a polgármester juttat részére valamely összeget, ha lesz maradvány.

A még hátralevő apróbb ügyeket este fél 8 óra után intézték el s a közgyűlés véget ért.

A politikai válság.

A válságban nincs újabb semmi politikai hír, ünnep előtt levén a pártkörök is csendesek, üresek. Egy bécsi lap nyomán hirdetik, hogy 15-én meglesz Tisza újabb kihallgatása és végleges felmentése, de ezzel is csak úgy leszünk, mint az eddigi kihallgatásokkal voltunk. Lesz még utána legeslegutolsó és visszavonhatatlanul legeslegutolsó kihallgatása ki tudja meddig.

Muló jelenség, hogy a Bánffy-párt közlönye ma hosszabb cikkben neki megy Kossuth Ferencznek és azt lobbantja szemére, hogy ő a koalíció álláspontját gyengíti. Ennek a cikknek örvendhetnek a koalíció ellenségei, de azért nyugodtak lehetnek, hogy ez és ilyenfélék nem fogják az ellenzéki szövetséget megbontani.

Végül még azzal kell foglalkoznunk, hogy Bécsben megadnák az önálló magyar hadsereget, ha mi viselnék ennek összes költségeit. Az lehet igaz, hogy Andrássy mondta volna, hogy az ország szívesen viselné az önálló hadsereg költségeit; de abból alig igaz valami, hogy Bécs ebbe belenyugodnék.

A város 1904. évi zárszámadása.

Nagyvárad város mult évi zárszámadását már összeállította Ragány János főszámvevő.

Ezuttal csak főbb vonásaiban ismertethetjük a 150 oldalra terjedő munkát, mivel azt csak tegnap este 8 óra után kaptuk meg, holott a város számvevőjének legjobban kell tudnia, hogy mily hosszú időt vesz igénybe egy ilyen nagyterjedelmű, komplikált munkát átnézése s módot kellene nyújtani, hogy erre meglegyen a lapoknak a mód és alkalom.

A mint már jeleztük, a város zárszámadása néhány ezer korona pénztári maradványt tüntet fel.

Amíg részletesebb ismertetést közlünk a város mult évi vagyongazdálkodásáról és pénztári forgalmáról, aduik a jelentésből a következő részleteket.

A zárszámadás a házipénztár forgalmáról általánosságban a következőket mondja:

A lefolyt 1904. év városunk háztartására nézve kedvező volt; mert a rendes kezelésben 102,473 kor. 73 fillérrel vettünk be többet az előirányzatnál; ehhez járult, hogy az átmeneti kezelésben is jelentékenyebb összegű bevételeket értünk el, a cselekvő hátralékok nagymérvű apasztása által, amilyenek voltak: a Légszergyár előleg térítménye, az Orsz. betegápolási alap gyógydíj térítménye stb., — úgy, hogy a bevételi felesleg nemcsak ellensúlyozták az egyes rovatoknál az előirányzattal szemben elmaradt és 25,572 K 31 fillért tevő bevételeket, hanem a rendes kiadások némely tételei alatt elért összesen 12,912 kor. 19 fillért tett megtakarítással együtt tevedeztet nyújtottak a legtöbb rovatnál felmerült 86,809 kor. 37 fillérnyi

kiadási többlet, ezek között a drágasági pótléknak is teljesítésére, sőt e mellett az év végén tekintélyes összegű készpénz maradvány is jelentkezett.

A mérleget a következőkben állította össze a főszámvevő:

A főkönyv zárlatának eredménye szerint 1904. évben a házi pénztár keretébe volt: a bevételek főösszege 2095192 K 39 f, a kiadások főösszege 2090156 K 77 f, 1904. december 31-én tehát a maradvány 5035 K 62 f. Ehhez hozzáadva a fentebbiek szerint a házi pénztárnak, a törzsvagyon alappal szemben fennálló követelését 18426 K 83 f, Lett a valóságos pénztári maradvány 1904. év végén 23462 K 46 f.

A vagyon leltár szerint a város vagyona a lefolyt évben majdnem 200,000 koronával szaporodott.

A leltár szerint 1904. év végén volt a cselekvő állapot 23.663,546 K 50 f, a szenvedő állapot 11.087,370 K 79 f, tehát a tiszta cselekvő érték 12.576,175 K 71 f, ezt összehasonlítva az előző 1903 év végén kimutatott tiszta cselekvő vagyon értékével 12.396,449 K 26 f, Mutatkozik vagyon szaporulat 179,735 K 45 f.

Végül közöljük a törzsvagyon alapra vonatkozó végszámokat.

E szerint volt 1904. évben a törzsvagyonnál az előző évről áthozott maradvány 185,613 K 46 f, 1904. évben befolyt 139807 K 70 f, a bevételek összege 325,421 K 16 f, a kiadások összege 259,905 K 55 f, és így a maradvány 1904. végén 65515 K 71 f.

Uj hazában.

— Levél Zalaegerszegről. —

Kedves jó közönségem!

Nem mintha valami egészen új, még nem látott és hallott dolgokat kellene itt megszoknom és mint érdekes szokásokat a krónikás tollával leírni, hanem tényleg vannak olyan aprószzerű események a melyek az érdekesség és szinte újság ingerével hatnak az emberre. Már maga az, hogy Z. Egerszeg a göcseji vidék központja, a népszokások és szójárások tanulmányozóinak bő alkalom nyílik ezek megismerésére.

Hát a »gyüttment« embernek roppant furcsán hangzik az itteni nép beszédje, és vannak olyan szavak amiket meg sem ért. A mokus itt »kalimpász madár« a kappan meg »paripa tik« a tik pedig tyúkot jelent. De amilyen büszke az ő különös szójárására beszéd közben és a nép, épp úgy restelli, ha azt mondják neki hogy göcseji. Ugy beszélnek, hogy ennek a vidéknek Kökényes Mindszent a központja. De ha egy odaváló embernek azt mondják, hogy maga van a göcsejiek közepén, rögtön tagadja, hogy ő még nem göcseji, de már a szomszédos Szt. Kozmadombja az.

De különben Egerszegről magáról irok valamit, mert a vidéket eddig inkább csak hallásból ismerem. A város elég csinos és kellemes benyomást tesz az emberre. Van 3 kávéháza; az Arany bárány, az Arany korona és a Központi. De a közönség aztán ez utóbbit is, hogy minden arany legyen elkeresztelte arany tetűnek. A gyógyszerárak meg mint szentek. Szentlélek és Szentháromság. Azonkívül is rengeteg szent van szobor alakjában a városban. Szt. Florián, Szt. János, Szt. Vendel, Szt. Háromság, Pietas, és egy nem szent szobor is, a Deák Ferenczé. Ez egy tér közepén van óriási nagy fák között, amelyek annyira eltakarják és elfödik, hogy csak közvetlen közelből lehet látni. Nem sok látni való van különben rajta, mert nem valami sikerült munka. A szentek szobrai még annyira sem sikerültek (olyanok lehetnek mint volt Váradon a régi Szt.-László szobor) de annál sikerültebbek a felirásai. Az egyik kőkeresztre például ez van vésve:

Dicsértessék az Ur Jézus!

Emlékiül állították jötevői.

Szt. Vendelnek, a pásztorok védőszentjé-

nek a tiszteletére is van itt egy szobor felállítva, a következő felirással:

Szt. Vendel

Barmok patronusa

Könyörögj érettünk!

(Jó katolikus létemre azonban ilyen értelemben én nem kérem a segítségét)

Kedves szokás, hogy még a köznép — miután a szocializmust eddig csak a szabók ismerik — süvegeli az embert és a gyermek — még a zsidó gyermekek is így köszönnek: Dicsértessék a Jézus! Mikor pedig déli vagy esti harangszó hallik, nemcsak a köznép, de még az intelligensebb osztály is leveszi a kalapját.

Vannak nagyon jó szokásaik is. Estefelé eljárunk kuglizni... Nagybárá megyei és törvényházi (mert itt úgy hívják a törvényszéket) hivatalnokok. A ki 3-szor egymásután vándlit csinál egy liter bort tartozik fizetni. A ki pedig kilenczet üt, annak a pártja egy hordó sört.

Ez ugyan nem jó, mert jó sört nem lehet kapni Kanizsán gyártják és roppant édes. A borával sem bírok megbarátkozni. Olyan édeskés az ize, az utóíze meg savanykás. És roppant nagy mennyiség kell hozzá, hogy kárt tegyen az emberben.

Egy tekintetben meg éppen nem bírja előttem Váradot pótolni. Nincs szépneme. Illetőleg nagy számu van, de csak tul udvariasságból lehet nekik azt a jelzöt adni. Még az asszonyok közt csak kerül egy pár, aki tényleg szép, de a lányok...! Büszke vagyok a váradai és biharországi szép lányokra.

Igen gyakran teszünk kirándulásokat a Becsaliba, Szivhegyre, Kaszaházára, Szt. Ivánra, a bozsoki erdőbe, ahol kellemes kis vendéglők vannak. Az utja gyönyörű, ezek a helyek pedig egész regényesek. Egyáltalában a vidéke nagyon szép.

Most van színházunk is. Szilágyi Dezső a direktor, aki nálunk pár év előtt mint komikus játszott és ott van a truppban Hunfi Imre is, aki szintén volt nálunk Békefi előtt mint tenorista. Ez a két ember még ér valamit, de a többi! Na meg a diszletek, meg a szinpad! Annyira már megszoktattam magam, hogy körülbelül 90 százalékkal lejjebb szállított igényekkel nézem a szini előadásokat. Az esztergomi 76-os ezrednek zenekarából van 12 ember szerződötve, ez képezi a színházi zenekart. Vasárnaponkint, meg csütörtökönkint tézenét is adnak. Mondja aztán valaki, hogy Egerszeg olyan elhagyott hely!

Különbön most a biharmegyei kör megalapításán fáradozunk. Már vagyunk hárman. Körösi Sándor s. tanfelügyelő Szalontáról, Kiss Lajos tanító F.-Vásárhelyről, meg csekélységem a peczeparti Párisból.

Szóval nem volna ez olyan nagyon rossz hely, ha nem ismertem és nem láttam volna soha Váradot.

Szívélyes üdvözléssel

(He.)

UJDONSÁGOK.

* **Mihályi balázsfalvi gör. kath. érsek Nagyváradon.** Dr Radu Demeter gör. kath. püspök a holnapi székházfölszentelési ünnep:égre már megkapta az első illustris vendéget. Tegnap éjjel Kolozsvár felől fél 11 órakor megérkezett apsa dr Mihályi Viktor valóságos belső titkos tanácsos, balázsfalvi gör. kath. érsek. A vasutnál ünnepies fogadtatásban részesítették a gör. kath. egyháznagyot, ki Moldován prépost és Ujlokán kanonok kíséretében érkezett meg s Radu püspökhöz szállott. A kultuszminiszter képviselőjét s Hosszu Vazulugosi püspököt s több vendéget mára várják a gör. kath. püspöki aulában.

* **A vasutasok zászlószentelése.** A nagyváradai vasutasoknak nagy örömnapijuk lesz holnap. Pünkösöd első napján lesz a vasutasok »Koszoru egyleté«-nek zászlószentelési ünnepe. Ma szombaton este már kezdetét veszi az ünnepség nagy zenés lámpionss menettel, melyet a védnök, zászlóanya s a védnökök tiszteletére rendeznek. Az ünnepségre már ma sok idegen kartárs érkezik, kiket ünnepiesen fogadnak. A kolozsvári vasutas zenekar is ma érkezik meg Nagyváradra Kolozsvárról. Ez fogja a lámpionos menetet kísélni. A menet a nagy állomás előtti térről indul s úgy vonul be a városba a többi helyre. — Lapunk tegnapi számában »kérelem« cím alatt a zászlószentelési ünnepélyre vonatkozólag egy hír jelent meg, melyből kifolyólag annak közlésére kértünk fel, hogy a koszorus leányok nem a kitézőt helyen jelenjenek meg, hanem reggeli 7 órakor elkészülve várják, míg a koszorus legények érettek mennek.

* **Villamos üzemzavar.** Mostanában majdnem mindennap villamos üzemzavar van s az utcák és a fogyasztók nem egyszer óra hosszákig világosság nélkül maradnak. Tegnap a Szilágyi Dezső-utcától lefelé nem volt világosság az utcákon a villamos üzemzavar miatt mi több, mint öt óra hosszat tartott, ha bár már kora este értesítve lett a villamos mű az üzemzavarról.

* **A rózsakiállítás a Pannoniában lesz.** A hétfőn és kedden tartandó jótékony czélú rózsakiállítás rendezőségét a tegnapi esőzés arra indította, hogy a kiállítást nem a Sport-téren sátrakban, hanem a Pannonia-szálló diszes télikertjében tartják meg. Erre vonatkozólag vettük a következő értesítést:

Az árvák rózsáünnepélyére vonatkozólag a nagyközönség szives tudomására hozzuk, hogy az ünnepély nem a Sport-téren, hanem a Pannonia télikertjében lesz megtartva Kezdeté az ünnepélynek hétfő délelőtt 10 órakor, vége 7 és fél órakor. Kedden szintén. Beléptidij felnőtteknek 30 krajczár, gyermekeknek 10 krajczár. Egy rózsza 5 krajczár. Felkérjük mindazokat, kik szivesek lesznek a jótékony célra rózsákat adakozni, azokat hétfőn és kedden reggel 8—10 óráig a Pannonia éttermébe küldeni. Mindazon hölgyeket, kik az elárusításra tévedésből meghívót nem kaptak és arra igényt tartanak, ezuton hívjuk meg és kérjük a jótékony célra való tekintettel az ünnepélyre való részvételle. A t. hölgyeket kérjük szombaton délután 5 órakor a városháza bizottsági termében tartandó gyűlésen megjelenni. Teljes tisztelettel: Özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné, Özv. Ifj. Schwarcz Abrahámné.

A rózsáünnepély meglepő sikerűnek ígérkezik, ami a jótékonyban mindig előljáró özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné és segítőitársai özv. Ifj. Swartz Abrahámné és Battig Ferenczné érdeme, kik fátadságot nem kímélve buzgólkodnak a kiállítás sikere érdekében. A virágelárusítást a következő urhölgyek fogják végezni:

Csanády altábornagyné, Karg ezredesné, Békéssy ezredesné, Kiss Elekné, Schütz Albertné, Hranyczky Károlyné, Ifj. Lichtmann Józsefné, Vucskics Julia, Leneler Ferenczné, Molnár Imréné, Erős Rezsóné, Ifj. Moskovits Józsefné, Feilev Józsefné, Ifj. Schwartz Ferenczné, Frankó Endréné, Butyka Lajosné, Szentlélek Kálmánné, Sonnenfeld Zsigmondné, Ternyei Józsefné, Lázár Mártonné, Ifj. Rimánóczy Kálmánné, Hofmanné, Katzné, Fehér Dezsóné, Varró Domokosné, Paxy, Eleméry,

Fanta főhadnagyné, Berkovits Ferenczné, Batig Ferenczné, Vulkán Józsefné.

Fleischer Mariska, Baranyi nővérek, Steiner Renée, Lukács Klárka, Fekete Ilonka, Kornstein nővérek, Csányi nővérek, Popovits Ilonka, Imrik nővérek, Miskolczi Ágnes, Révész Erzsike, Barry Olga, Kutka Bella, Hegyessy nővérek, Székely nővérek, Czweck Máli, Papp nővérek, Márkus Rózsika, Pozsonyi Margit, Rozslyay nővérek, Szeverényi Ilonka, Ferdényi Ilonka, Schwartz Boriska, Böszörményi Tilda, Feiler Annuska, Mihályházy Margit, Pekanovits Margit, Szentléleky Ilona, Kolliner Erzsike, Schwartz nővérek, Nadányi nővérek, Kiss Nóra, Gerő Irma, Király nővérek, Fleischer Aranka, Szokoly Irénke, Csák nővérek, Gireaud Vilma, Örley Anna, Kirschner Erzsike, Berger nővérek, Miskolczi nővérek, Hollósi Magda, Berger Miczi, Bodnár nővérek, Jakó Marianne, Hlatky Margit, Baranyi Katinka, Plopu nővérek, Bócz nővérek, Vass Blanka, Heringh Erzsike, Mihály Rózsika, Sonnenfeld Vilma, Rimler nővérek, Kohn Ilonka, Mayer Mariska, Telegdy Erzsike, Komlóssy nővére, Zilahy Sarolta, Török Erzsike, Lichtmann Margit, Róz Erzsike Weisz Miczi, Léderer Viola, Révész Erzsike, Böszörményi nővérek, Aron Riza, Handl Irma Brüll Berta, Eutsch Szilárdka, Dióssy nővérek, Erényi Bella, Jakab nővérek, Klein Rózsika, Leipnik Irén, Váli Ilona, Schiller nővérek.

* **Kitüntetéses ügyvédi vizsga.** A nagyváradi ifjabb jogásznemzedék rokonszenves, szép tehetségű tagja, ifj. Szokoly Tamás ügyvédjelölt, Szokoly Tamás ügyvéd, törvényhatósági bizottsági tag s a 48-as párt elnökének fia, tegnap Marosvásárhelyt kitüntetéssel tette le az ügyvédi vizsgálatot.

* **A Lajos- és Szacsvey-asztaltársaságok kirándulása Révre.** A Kispipa vendéglőben székelő Lajos-asztaltársaság, mely a baráti érzelmeken kívül nagy hazánkfia, Kosuth Lajos iránti kegyeletet ápolja s városunk első s vértanuhalált halt népképviselőjének, Szacsvey Imre emlékének hódoló Szacsvey-asztaltársaság tekintélyes polgár tagjai egyesülten a *pünkösdi ünnep másodnapján* igen sikeresnek ígérkező kirándulást rendeznek Bihar-megye ritka természeti kincséhez, a révi cseppkőbarlanghoz. A kirándulásban részt vehetnek nem tagok, valamint nők is. Indulás délben a nagyállomástól 12 óra 41 perczkor kiinduló személyvonattal, visszajövet este 9 óra 27 perczkor. Jelentkezéseket a részvételre Kiss Dávid fogad ei.

* **Uj lap Nagyváradon.** Legközelebb uj lappal gyarapodik Nagyvárad sajtója. Liptay Károly, a »Nagyvárad« belmunkatársa tegnap bejelentette a polgármesternek, hogy megindítani szándékozik egy havonta kétszer, 1-én és 15-én megjelenő közigazgatási és társadalmi lapot, »A város« czímmel. A lap szerkesztője Liptay Károly lesz, kiadója pedig Sebő Imre.

* **Agyonütötte a villám.** Belényesről jelenti tudósítónk, Petrucz Kosztán földművest a havasdomborvicsai határban a villám agyon-sulytotta. Az esetről a nagyváradi királyi ügyésznek is jelentést tettek.

* **Esküvők.** Dr. Topalovic Pál cs. és kir. ezredorvos, a kameniczi hadapródiskola tanára ma szombaton délután félhat órákor vezeti oltárhoz a kapuczinus-rend templomában *Sebestyén* Lajosnak, a nagyváradi Takarékpénztár pénztárosának leányát *Edithet*. — *Földes* Vilmos a csabai első gazdasági vasut üzletvezető-ségi tisztviselője ünnep másodnapján hétfőn délből fél 12 órákor esküszik örök hűséget menyasszonyának *Schmidt* Gizellának néhai *Schmidt* Károly, a Janky, majd a Rimanóczy cég könyvelő-pénztárnoka és szintén elhunyt neje *Liptay*

Eszter leányának a Körös utcai ágostai evangélikus templomban.

* **A lóvásártér kibővítése.** A város tanácsa korábbi felhívására *Köszeghy* József főmérnök tegnap jelentette a tanácsnak, hogy a Madár- és Kápolna-utca sarkán levő üres teleknek árverés útján való eladása nehézségekbe nem ütközik. Most következik egy érdekes javaslat. Ugyanis a főmérnök javasolja, hogy miután a lóvásártérnek minél nagyobb mértékben való kibővítése mulhatatlanul szükséges, a cigányok között felosztásra szánt telkek parcellázása mellőztessék és e helyett a Madár-utczától az Ősi térig egy egyenes vonal állapíttassék meg. Továbbá javasolja a Tilinkó és Kápolna utczák között így keletkező üres telkeknek szintén árverés alá bocsátását.

* **Elfogott pénzhamisító.** Még a múlt hónapban történt, hogy az egyik hetivásár alkalmával a Nagyvásártéren egy férfiú egy oláaszszonytól valamit vásárolt és hamis 5 koronással fizetett neki. Az asszony hamarosan észrevette, hogy a pénz hamis, és a vásártéren szolgálatot teljesítő *Polcz* Lajos rendőrhöz fordult panasszal, megmutatván neki a hamis pénzt és a közelben tartózkodó idegent is. A rendőr azonban ki oláhuul nem tud, nem avatkozott a dologba. De minthogy később értesült a rendőr közvetett uton arról, hogy egy hamispénzgyártó banda tagját futni engedte, azóta folyton a megugrott idegent kereste. Tegnap végre sikerült is őt elfognia Zilahon. Az elfogott embert azonnal be is hozta Nagyváradra, ahol a rendőrség megállapította, hogy az illető *Kelemen* László nagytótfalusi lakos. A rendőrség megkezdésére a nagytótfalusi csendőrség házkutatást tartott Kelemen Lászlónak ott lakó fivérénel, és ez alkalommal hamis pénz gyártásához szükséges eszközökre butkantak nála. A beismerésben levő Kelemen László tegnap még a rendőrség foglya volt, ma azonban már átadják a csendőröknek, kik a helyszínére viszik a nyomozás folytatása érdekében.

* **Garázda tizedes.** Tegnap este 10 óraját *Müller* Abraham féle mulatóhely ablakán nagy dörömbölést vitt végbe *Juhász* Antal 37-es gyalog ezredbeli tizedes, aki mindenképpen a mulató tulajdonosát és feleségét szeretne volna elagyabugyálni. Mikor azután *Ménes* Lajos szolgálatban levő rendőr csendes magaviseletre és távozásra hívta fel a hadfit, ez fegyvert rántott a rendőrré. Vérontásra azonban nem került a sor, mert a rendőr lefegyverezte őt és bekísérte a rendőrségre. Itt átadták a várbeli készülségnek a rendőrség pedig megkereste a katonai állomásparancsnokságot a garázda altisztnek megfegyverzése végett.

* **Találtak** egy kővel kirakott karkötőt, igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen

Pannonia étterem és teli kert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitünő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

x *Kalapok, cipők, fehérneműek, nyakkendők, keztyűk, harisnyák és mindennemű nyári divatárúk leszállított árban beszerezhetőek*

FÁBRY TESTVÉREK-nél

Fő-utca, Moskovits-palota.

x **Sok pénzt takarít**, ha mindennemű vásznat, ágyneműt, paplant, takarót, női és férfi fehérneműt közvetlenül gyárakból rendel. *Kereskedelmi iroda Budapest, Kerepesi-ut 65. I. em.*

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteller Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

* **Élőképek az orosz-japán háborúból.** Pünkösdi vasárnap és hétfőn a »Fekete Sas« nagytermében 3, 5, és 8 órákor mozgófénykép készüléken az orosz-japán háborúból érdekes hadijeleneteket fog bemutatni *Mück* Ig. mozgó fénykép tulajdonos.

x **A Lloyd orfeumban** tegnap este lépett fel először *Mstr Rogec* európai híru hangszer utánzó és mű tütyülő, ki szenzációt keltő, humoros előadásával elragadta a jelen volt nagyszámu és előkelő közönséget, *Mstr Rogec* csak néhány vendégtellépésre lehetett. nagy áldozatok árán megnyerni. *Czinka Panna* cimbalom művésznő, tánczó kutváival *ma tartja utolsó és bucsu előadását.* Fellépnek az összes szerződötetett tagok, teljesen uj műsorral. A mai rendkívüli előadásra felhívjuk a n. é közönség szives figyelmét. Mulattató családi műsor. *Czirkusz* előadás után a legkellemesebb szórakozás. A helyiség eső ellen fedve van. Kezdeté 9 órákor. Szives pártfogást kér mély tisztelettel

az igazgatóság.

TANÜGY.

Az érettségi vizsgálat eredménye a főgimnáziumban. A nagyváradi premontrai főgimnáziumban f. 5., 6., 7. és 8-án ment végbe az érettségi szóbeli vizsgálat. E vizsgálat eredménye minden tekintetben igen jónak jelezhető, amennyiben 36 jelölt közül jelesen érettek: Bakator József, Faragó Andor, György Ernő, Kreszta Riza, P. Nagy Lajos, Zajka László és Zobel Gyula. Jól érettek: Berkes József, Pingyi Sándor, Irimiás Sándor, Kirvai László, Lindenfeld József, Nesztor Aurél és Waldmann Iván. Érettek: Czelláth Árpád, Gerlach Jenő, Gottlieb Emma, Katz József, Kernáts Ferencz, Kohn Andor, Kostyál József, Középpessy Emil, Lukács Endre, Miskolczi Hugó, Molnár Bálint, Nyiri István, Sándor István, Sebestyén Gyula, Weiner Sándor, Steinfeld Jakab, Szacsvey Imre és Veimann Izsó. Négyen egy tárgyból szeptember hóban tesznek javító vizsgálatot. — A szóbeli vizsgálat befejezésekor *Novotny* S. Alfonz igazgató meleg hangon mondott köszönetet a vizsgálat elnökének, dr. Szamosy János udvari tanácsos, kolozsvári egyetemi tanár ur ő Méltóságának, a ki ritka jóakarattal, kiváló szakértelemmel vitte az elnöki tisztet. Az eredmény kihirdetésekor az elnök ur ő Méltósága megható és szivhez szóló módon figyelmeztette az ifjuságot, hogy soha se feledkezzék meg egész jövő pályafutásán Istentől, a hazáról és apostoli királyról!

IRODALOM.

A Jogállam jog- és államtudományi havi szemlének, melyet *Edvi Illés Károly* főszerkesztése mellett dr. *Baumgarten* Nándor és dr. *Gyomai* Zsigmond ügyvédek szerkesztenek, júniusi füzeté a következő tartalommal jelent meg:

1. Az »általános rész« értékéről a magánjogban. Irta dr. Zitelmann Ernő igazságügyi titkos tanácsos, honni egyetemi tanár. 2. Még egyszer: az obstrukció jogtana. Irta dr. Schwarz Gusztáv egyetemi tanár. 3. Alkotmánybiztosítékok hazánkban és Angliában. Irta dr. báró Horváth Emil.

Allandó rovatok: I. I. Jogászok és államférfiak. (Ritók Zsigmond. Irta dr. Várady Zsigmond ügyvéd). II. Nemzetközi jog. (Magyarországi házasság — Ausztriába érvénytelen. Irta dr. Huszár Ellemér.) III. Birói gyakorlat. (Tanulmányok a büntetőjogi gyakorlat köréből. Irta dr. Heil Fausztin, kir. közigazgatási bíró. IV. Közjog és közigazgatás. (A közigazgatás önkénye Irta dr. Edvi Illés Károly ny. kir. ügyész). V. Irodalom. (Felsőbírósi határozatok a magyar büntetőtörvényekhez, a bűnvádi pörrendtartáshoz és a sajtótörvényhez. Kelemen Manó: A találmányi szabadalmakról szóló 1895: XXXVII törvény cikk revíziója, Birálja dr. Fazekas Osz-

kár ügyvéd.) VI. Külföldi jogélet. (Francia homestead javaslat. Irta dr. Bénérd Emil igazságügyminiszteri fogalmazó. VII. Szemle. (Vécsey Tamás Tisza Kálmánról. — Dr. Angyal Pál előadása «A tömeg büntetése»-ről. — Cartellek és trustok. — Polgári törvénykezés — Gyermekevédelmi lap. — Magyar tengerészeti igazgatás.)

Ez év június havában a Jogállam VI.—X. füzetének sorozatára új előfizetés nyílik. A Jogállam előfizetési ára az egész évben megjelent 10 füzetre 16 kor., 5 füzetre 8 kor. A Grill-féle Döntvénytár kéthetenként megjelölő folyóirattal, mely a felsőbb bíróságok legújabb elvi jelentőségű határozatait közli, együtt rendelve kedvezményes előfizetési ára egy évre 22 K 40 f.; félévre 11 K 20 f. Az előfizetési pénzek a Jogállam kiadóhivatalába (Budapest, IV, Havas utca 7. küldendők. Mutatványszámot kívánatra szívesen küld a kiadóhivatal.

Istenemnek, fajomnak. *Fetser* Antal felavató-beszédjét vettük, amelyet 2 évvel ezelőtt tartott a bélfenyéri Szent Vincze-ház felavatásakor. Igaz érdemeket ünnepel ez a beszéd: *Bunyitay* Vincze apatkanonok nemeslelkű jótékonyosságát. *Bunyitay* vallásos és hazafias érzése hozta létre Délbihar egyik legfontosabb kulturális alkotását, a bélfenyéri óvodát, a melynek állandóságát azzal biztosította az alapító, hogy a vezetést Szent Vincze leányaira bízta s számukra hajlékot emelt.

Kegyeltes emlékek készítették erre a tudós kanonokot: Bélfenyéren pihennek édesanyja hamvai s ugyanott volt ő évekig plebános; érezte tehát, mire van szüksége annak az ottani szegény népnek. A bélfenyéri Szent Vincze-ház és óvoda arra fog szolgálni, amire alapítója szánta s amit a homlokzatán ragyogó két szó: *Istenemnek, fajomnak* — ékesen hirdetett: Isten dicsőségére, a magyar faj boldogságára. És még azonfelül az alapító emlékezetének megőrzésére a hálás utódok szívében.

Fetser Antal magasan szárnyaló beszédje pompásan kidomborítja *Bunyitay* alkotásának nagy jelentőségét úgy vallás-erkölcsi, mint nemzeti szempontból.

A beszéd egész szelleme a speciális bélfenyéri viszonyokhoz alkalmaztatott s ezzel a fölötté találó gondolattal tett feledhetlenné a bélfenyéri egyszerű emberek szívében is komoly intelmét, igazi buzgóságra a népért élő főpapra valló tanításait.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szombat: Boccaccio.
Vasárnap; Casanova.

Koldusdiák.

— *Komlósi Emmával.* —

Nem ismeretlen a nagyváradi közönség előtt *Komlósi* Emma, a tegnap esti előadás vendégművésznője; de *Komlósi* Emma előtt valószínűleg ismeretlen az a közöny, amelylyel felléptét fogadták.

Alig lézengett közönség a színházban; ezért bizony kár volt a művésznőt régi diadali színhelyére fárasztani.

Kimerült a közönségünk s ráunt a színházra. Teszi ezt a nyári rekkenő hőség is, amely a nézőtérén elviselhetlen, teszi a műsor is, az új társulat is, a 8 órás kezdés is. Ennyi ellenséggel szemben *Komlósi* Emma sem mérkőzhetik sikerrel. Nekünk csak egy színházbajáró közönségünk van s az megunta a mulatságot. Ez tény. Nem vendégművésznő kell ide, hanem a társulat is igyekezzék mielőbb megkezdni az összetanulást — másutt.

Komlósi Emma most is bájos, igen kedves jelenség a színpadon. Hangja erős, csengő,

pompás előadása pedig elragadja a közönséget. A csekély számú néző lelkesen tapsolt; tapsoltak a távollevők helyett is s így az erkölcsi sikert megmentették.

A mi erőink virágvasárnapot nyögték: bizonyosságát adták annak, mennyire szükséges a jó összetanulás. *Palásthy* is nyelvbicsaklással küzdött, pedig egyébként a henczegő kormányzót híven adta s jól is énekelt. *Bárdoss* Irma éneke főleg az I. felvonás végén csinos volt; kár, hogy hidegen játszik, holott neki, mint operett-énekesnőnek nagyon is kell a játékra támaszkodnia. Persze nem úgy, mint *Anday* Terka, a ki főlegesen sokat izeg mozog s s végül megmosolyogják Hangja is igen gyenge volt tegnap. *T. Pogány* Janka régi jó szerepében ismét tetszett, úgy szintén Rédei, Agnelly Irén, Bognár is.

SPORT.

Kerékpárverseny a czirkuszban. A budapesti Beketov czirkuszának érdekes estélye volt tegnap pénteken este. *Komjáthy* Rezső a Magyar Testgyakorlók Körének tagja, aki az ország legügyesebb kerékpározója kelt versenyre a czirkusz köröndjén *James William* külföldi professzionátus kerékpározóval. A versenyt nagy érdeklődéssel kísérte a közönség.

TÁVIRATOK.

A politikai hírek.

Budapest, június 9. (Saját tud. táv.) A politika most pár napra a vidékre terelődött, mert a képviselők kerületeikben szervezkednek az adófizetések megtagadására.

Bécsi hírek szerint az ideiglenes kormányt a király a jövő héten, legkésőbb szeptemberig ki fogja nevezni.

*

A mentelmi bizottság ma halgatta ki a december 13-iki eseményekre vonatkozólag az utolsó tanút: *Rudnay* rendőrfőkapitányt.

Az orosz foglyok letelepítése.

Budapest, június 9. (Saját tud. táv.) Az orosz fogoly katonák nagy része kérvényt nyújtott be a japán kormányhoz, melyben japánban való letelepítésüket kérik, mert nem akarnak többé visszatérni Oroszországba.

Harcz a montenegrói határon.

Budapest, június 9. (Saját tud. táv.) A montenegrói határon ma véres harc volt a törökök és montenegróiak között. A harc a montenegróiak győzelmével végződött, amennyiben vissza verték a támadó törököket.

Linevics veszélyben.

Budapest, június 9. (Saját tud. táv.) Londonból jelentik, hogy a japánok tegnap elfoglalták *Aniozót*. Ezzel a győzelemmel *Linevics* és serege nagy veszedelembe került.

A béke.

Budapest, június 9. (Saját tud. táv.) A csárnánál ma az amerikai nagykövet tiszteltet, ki felajánlotta országa nevében a béke közvetítést. A csár hajlandónak mutatkozott a béketárgyalásokra.

A Norvég válság

Krisztíánia, jun. 9. A Tagbladed írja: Az új helyzetet az egész országban méltósággal és nyugodt meglelégedéssel fogadják. Minniutt fel fogják a helyzet komolyságát de biztonságban érzik magukat ügyük igaz voltának és e páratlan nemzeti egyetértésnek tudatában. Ha Svédország forradalomról beszél, két dolgot kellene meggondolnia. Először azt, hogy Norvégiának a népjog szerint elvitathatlanul joga volt úgy cselekedni. A birodalmi akta célból kötött szerződés, hogy a közös trón megvédessék. Nem volt védelem, mert május 7-én kitünt, hogy a svéd királyi hatalom teljesen elnyomja a norvéget. Így a birodalmi akta egyoldalulag megtörtetett és így a másik felét szerződéses kötelezettségétől felmentette. Másodszorban a svédeknek nem szabadna figyelmen kívül hagyniok, hogy a storting határozatát egyhangulag hozták. Még azok is csatlakoztak a storting határozatához, a kik eredetileg más utat tartottak helyesebbnek. Az összes hivatalnokok lojálisan meghajoltak az új rend előtt. Az országnak tehát rendezett és törvényes viszonyai vannak.

Malmö, június 9. Amidőn *Gusztáv Adolf* trónörökös Berlinből ideérkezett, a több ezer főnyi néptömeg hazafias hódolattal fogadta. A nagy énekkar hazafias dalokat énekelt. *Lundban* is nagy lelkesedéssel fogadták a trónörökösöt.

Stockholm, június 9. A város képe nem változott. Az ország nyugodtan fogadta az események híret, rendezavarásról szó sincsen. A királyt ma is viharos ovációkkal fogadták. Az országból sok távirat érkezett, melyben a király iránt való nagy szeretetnek adnak kifejezést. Norvégiában is teljes a csend. A tisztviselők készségesen engedelmeskednek.

Budapest, június 9. (Saját tud. táv.) *Oszkár* király nem fogja tudomásul venni a storting határozatát. A svéd és norvégok között nem lesznek fegyveres összeütközések, mert *Oszkár* király valószínűleg belefog később nyugodni a norvég nép akaratába s egyik fiának megengedi, hogy el foglalja Norvégország trónját.

A király ma táviratot intézett a norvég tisztekhez, melyben tudatja velük, hogy nem oldja fel őket a tett hűség esküjök alól.

Ha a mostani királyi ház egy tagja sem fogja elfogadni a norvég királyi trónt, akkor *Valdemár* dán herceget fogják királylyá tenni a norvégek.

NYILTTÉR.

Pártoljuk a honi ipart!

Az „Első nagyváradi
Czipő- és Csizmagyár”

Moskovits Farkas és Tsa

kicsinybeni eladási üzletében.

(*Kossuth-utca*, régi rendőrségi épület.)

helyi kis iparosok által készített kézimunka czipők kaphatók eredeti gyári szabott áron, hol mindenféle nagyságban készülnek és nagy választékban raktáron vannak.

Tisztelettel:

Moskovits Farkas és Társa.

Telefon: 417.

Szabott áron.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A
„Nagyváradai Hitelbank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)
 házak és földbirtokokra 10—50 évi
 időtartamra a legolcsóbb kamatláb
 és a legelőnyösebb feltételek mellett
 törlesztéses jelzálogkölcsönöket nyújt

amelyeket a legrövidebb idő alatt fo-
 lyósít. Kölcsönkérő részről hiteles
 telekkönyvi kivonat, kataszteri bir-
 tokiv és esetleg községi becsü-bizo-
 nyítvány mutatandó be. Drágább
 matozású kölcsönöket bélyeg és
 illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskére és folyó
 számlára:

6 hóig elhelyezett **5°-os** kamatot
 összeg után fizet

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat
 Értékpapírok, ékszerszerek és terményekre
 előleget ad. **Az igazgatóság.**

Orosz-japán háboru.
 Élőképek.

A Fekete-sas nagytermében.

június 11. és 12-én pünkösd vasárnap és hétfőn

3, 5, és 8 órakor 3—3 előadás.

Élőképek egy londoni mozgó fénykép
 készüléken. Az **Orosz-Japán háboru**
 hadijeleneteinek legérdekesebb sora, Rogers
 György fölvételei. A hadijelenetek, ahol csak
 lehetett, 20 angol mértföldnyire lettek felvéve.

Belépti díj: I-ső hely 1 korona, II-ik hely
 80 fillér, III-ik hely 60 fillér, állóhely 40 fill.,
 katonák, tanulók, gyermekek a díj felét fizetik.

A helyek számozatlanok.

Pénztárnyitás egy órával az előadás
 kezdete előtt. Tisztele tel:

Müek Ig. tulajdonos.

HIRDETMÉNY.

A **»Biharmegyei takarékpénztár«** 1905. január hó
 18-án tartott rendes közgyűlésének határoza értelmében a takarékpénztár
 jelenleg forgalomban levő 200 korona névértékű részvényei bevonatnak
 és **mai naptól kezdve**

600 kor. névértékű részvényekre

kicséréltetnek; és pedig: minden 3 régi részvény, illetőleg 2 régi
 részvény és 1 új részvényre vonatkozó teljesen befizetett ideiglenes
 elismervény, végül 6 átvételi jog gyakorlatát tanúsító igazolvány elle-
 nében **1 drb. új 600 korona névértékű részvény adatik ki.**
 Nagyvárad 1905. június hó 5-én.

Biharmegyei Takarékpénztár
 igazgatósága.

ROSENBERG IZSÓ

czementárugyára, beton-, vasbeton- és aszfaltipar-vállalata

Telefon: 67. szám.

N a g y v á r a d.

Telefon: 67. szám.

Kizárólagos képviselők: a „Beocsinyi Czementgyári Unió“ gyáraitól
 a „Magyar Aszfalt Részvénytársaságtól“
 a „Heunebique“-féle vasbeton rendszerből.

az „Eternit-művek“ szab. azbeszt-pala gyártmányaiából stb. (Dr Zilinski Szilárd műegyetemi magántanár tervei szerint.)

**Ajánlkozik mindennemű beton és vasbeton aszfaltozás és aszfalt elszige-
 telési és »Eternit«-pala fedési munkálatok kivételére.**

C s a t o r n á k a t saját gyártmányu, kívül-belül iszapolt, vízhat-
 lan betoncsöveivel eszközöl. — — — — —

Raktárt tart: Első rendű Beocsini-, Portland- és Román-czementből.
 » » Egeresi szobrász és alabastrom-gipszből.
 » » Aszfalt fedéllemez és elszigetelő-lemezekből.

**Saját gyártmányu diszes czementlapok és
 műkövekből.**

Megkezdődött a kivételes olcsó eladás nyári cikkekből . . .

Szerb-vászon különlegesség jól mosható 13, 15 és 17 kr. | Zefir ruha különlegesség jól mosható 14, 18 és 23 kr.
Gouvreé batiszt különlegesség jól mosható 18, 19 és 20 kr. | Bordürös Delin különlegesség jól mosható 30, 32 és 36 kr.
Franczia Delin különlegesség legujabb divatu 48, 50 és 60 kr.

S E L Y E M készletünket elárusítjuk a következő mesés olcsó árakban:

TAFET SELYEM	tiszta jó egyszínű selyem eddiggi ára 2 frt.	most 66 kr.	LOUSINI SFLYEM	legujabb tiszta selyem, minden szinben eddiggi ára 1 frt 50 kr.	most 80 kr.
TAFET SELYEM	tiszta selyem, mintázott eddiggi ára 2 frt 20 kr.	most 78 kr.	POPLIN SELYEM	fél selyem mintázott eddiggi ára 1 frt.	most 47 kr.

A selymeket ebben az árakban csak június 30-ig árusítjuk. — Mintákat ezekből a nagyon leszállított árucikkek-ből vidékre nem küldünk.

SPITZER TESTVÉREK divatáruháza, Nagyvárad, Zöldfa-utca.

68

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcsó

BUTOR

gyári árban, kezeség mellett
háló-, ebédlő-, szalon és uriszoba
berendezések, valamint egyes butor-
darabok a

Magyar Műbutorgyár
Részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő-utca elején.

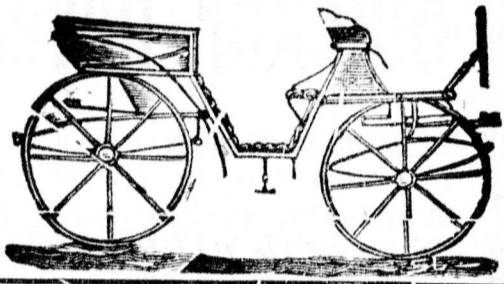
Üzletvezető: **PORJESZ HERMAN**

Teljes lakás-, kávéház- és szálloda-
berendezések műipari vállalata.

Kívánatra rajzok és költségvetések.

Nagy magtár kiadó.

Várad-Velenczén, a volt Wein-
berger-féle telepen. Ertekez-
hetni a **KALAPGYARBAN**
Friedländer Hermannál. Telefon: 143.

Értesítés!

Tisztelettel értesítjük a n. é. kö-
zönséget, hogy a **Bodánszky Lipót-féle**
(Szilágyi Dezső-utca, dr. Adorján ház

mellett) 30 év óta fenálló **kocsigyártat** átvettük s ezt saját személyes felügyele-
tünk mellett **Bodánszky Lipót** utódai cég címjegyzésén tovább vezetjük.

Raktáron tartunk mindenféle új kocsikat, u. m.: fedeles, fedeletlen,
üveges, landauer, landonet, Esterházy, bords, paszket, kucsir, ma-
gánhajtó, sandauffer és még többfélét.

Elvállalunk mindenféle javításokat, úgy mint kerékgyártó, kovács,
szatler, fényező munkát leggyorsabban elkészítve.

Gummi kereket raktáron tartunk.

Régi kocsikat javítunk és egész újra is kicserélünk.

Külön lóvasuló osztály, mely a cég egyik okle-

○○○○ véllel bíró tagjának felügyelete alatt van. ○○○○

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyunk tisztelettel:

Arjegyzéket kívánatra bérmentve küldünk.

BODÁNSZKY LIPÓT cég utódai.

Vadász Testvérek.

Tanulók felvételnek fizetés mellett.

KECSKEMÉTY ISTVÁN

ÉTTERME és SÖRCSARNOKA Nagyváradon, Lukács György-(Kőfaragó)-utca sarkán.

Kitűnő teke-pálya!

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt ven-
dégeim becses tudomására hozni, hogy **teljesen ujon-
nan átalakított és jól gondozott**, minden kívánalmat
kielégítő

teke pályámat már megnyitottam
s azt a szórakozni vágyó közönség szives rendelkezésére
bocsátottam.

Tisztelt vendégeim szórakozására egy legujabb zenélő
automata-zongorát állítottam fel.

Továbbá ajánlom **magyaros konyhám**,
tisztán kezelt boraim jutányos ár és pon-
tos kiszolgálás mellett.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok
teljes tisztelettel

743

KECSKEMÉTY ISTVÁN, vendéglős.

Kerthelyiség megnyitás!

Tisztelettel hozom tudomására a n. t. közönségnek, hogy **nyári kerthelyiséget**.

4-en vasárnap egyik helybeli kitűnő cigányzenekar közremü-
ködése mellett ünnepélyesen **megnyitottam**.

Kitűnő magyaros étkek, **frissen csapolt márciusi SÖR**, valamint
saját termésű, **tisztán kezelt HEGYI BOROK** felszolgálásáról gon-
doskodva van.

Előzékeny kiszolgálás!

Polgári árak!

Társas ebédek, vacsorák vagy lakomák étlap szerint vagy megállapított árak mellett
elfogadtatnak. — **ABONENSEK** részére mérsékelt árszámítás.

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szives figyelmébe ajánlani ujjonnan beren-
dezett **VENDÉGSZOBÁIMAT**, melyek tisztántartására különös gondot fordítok, valamint
SZÁLLÓHELY is jutányos ár mellett szives rendelkezésre áll.